

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/265/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117222987
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1117222987.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ivany Štiffovej a JUDr. Romana Bolebrucha, v spore žalobkyne: Y. Č. X., nar. XX.XX.XXXX, D. Z. X, G. W. (X.), U. M., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľubou Berezňaninovou, Hlavná 45, Prešov, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie čiastočnej neplatnosti zmluvy a zaplatenie 862,13 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 12Csp/79/2017-63, zo dňa 3.5.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku
p o t v r d z u j e.

II. Napadnutý výrok o trovách konania mení tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

III. Žalobkyni priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o určenie neplatnosti Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretej medzi stranami sporu čo do úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným žalobkyni zastavil; žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 862,13 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 862,13 eura od 30.9.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti žalobu zamietol; žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa dňa 8.9.2017 doručila súdu žalobu, ktorou žiadala o určenie, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretá medzi stranami sporu je neplatná čo do dohodnutých úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným žalobkyni, a ďalej žiadala, aby súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť jej titulom bezdôvodného obohatenia sumu 862,23 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 862,23 eura od 1.6.2016 do zaplatenia a nahradiť trovy konania, na tom skutkovom základe, že žalobkyňa ako dlžníka a spotrebiteľ a žalovaný ako veriteľ a zároveň dodávateľ uzatvorili dňa 3.12.2012 zmluvu o revolvingovom úvere č. 8300054383, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 1.500 eur a žalobkyňa sa zaviazala úver splatiť v 45 mesačných splátkach po 80,37 eura. V období od 29.1.2013 do 31.3.2014 žalobkyňa uhradila žalovanému sumu 1.128,38 eura. Keďže sa žalobkyňa dostala do omeškania s platením splátok, žalovaný podal žalobu o plnenie na Victoria rozhodcovský súd v Žiline, ktorý dňa 6.10.2014 vydal rozhodcovský rozsudok sp. zn. RK-PC-1330/14-EK, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalovanému istinu vo výške 2.247,16 eura s príslušenstvom. Uvedený rozhodcovský rozsudok predstavoval exekučný titul, avšak Okresný súd Prešov uznesením č. k. 73Er/158/2015-21 zo dňa 3.11.2015 zamietol žiadosť

súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Uvedené uznesenie bolo potvrdené rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.7.2016. Podľa žaloby sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa voči nej vedie exekúcia, až v máji 2016, následne kontaktovala žalovaného, ktorý uviedol, že výška jej dlhu ku dňu 15.5.2016 predstavuje sumu 3.685,22 eura. Žalobkyňa preto uhradila žalovanému sumu 1.233,75 eura, t. j. tretinu dlhovanej sumy. Z dôvodu, že vyššie uvedená zmluva predstavuje tzv. formulárovú zmluvu, žalobkyňa s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 2 písm. j), k) a y) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch namietala, že v zmluve chýba ustanovenie o podmienkach upravujúcich uplatňovanie úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, teda nevie, na základe čoho bola v zmluve určená výška úroku za poskytnutý úver, ďalej namietala chýbajúci výpočet RPMN a uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN, namietala, že v zmluve nebola uvedená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a poradie, v ktorom sa mali splátky priradovať k nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru a v neposlednom rade namietala, že určenie RPMN presahujúcej 46,35 % v spotrebiteľskom úvere je v rozpore so zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, čo má za následok bezúročnosť poskytnutého úveru. Nakoniec tvrdila, že úrok za poskytnutie úveru vo výške 70,01 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi.

2. V priebehu konania zobrala žalobkyňa žalobu späť, a to v časti určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300054383, zo dňa 14.12.2012 uzavretej medzi stranami sporu čo do úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným žalobkyňi. Naďalej však trvala na určení neplatnosti uvedenej zmluvy čo do dohodnutých úrokov a na vydaní bezdôvodného obohatenia. Výšku požadovaného bezdôvodného obohatenia na pojednávaní špecifikovala a zároveň opravila zrejmu chybu v počítaní, keďže výška žalovanej sumy mala byť správne 862,13 eura s príslušenstvom. Zmluvu o úvere považovala za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu, že nebola uzatvorená písomne; taktiež mala za to, že žalovaný nemá nárok na úrok.

3. Z dôvodu, že žalobkyňa dňa 5.4.2019 zobrala žalobu čiastočne späť a žalovaný s uvedeným čiastočným späťvzatím súhlasil, súd prvej inštancie konanie v časti o určení neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretej medzi stranami sporu čo do úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným žalobkyňi v zmysle § 144, § 145, § 146 ods. 1 C. s. p. zastavil.

4. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie ozrejmil, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, sú neprijateľné, a preto sú neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu.

5. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že v zmluve o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 nie sú totožné bod 5. (údaje o požadovanom revolvingovom úvere) a bod 6. (údaj o schválenom revolvingovom úvere) v časti určenia predpokladanej RPMN za úver a určenia RPMN za úver, keď podľa bodu 5. mala byť predpokladaná RPMN za úver vo výške 70,01 %, avšak podľa žalobcu (bod 6. zmluvy) bola RPMN vo výške 67,44 %. Žalobkyňa podpísala uvedenú zmluvu dňa 3.12.2012 po tom, ako vyplnila bod 5. zmluvy, a žalovaný ju podpísal dňa 14.12.2012 po tom, ako vyplnil bod 6. zmluvy. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo práve odlišné vyplnenie bodu 6. zmluvy žalovaným novým návrhom na uzavretie zmluvy, čo však žalobkyňa neakceptovala, preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že nedošlo ku vzniku dvojstranného právneho úkonu medzi stranami sporu, teda ku vzniku zmluvy o revolvingovom úvere. Z vykonaného dokazovania tak nemal za preukázanú existenciu dvoch platných vzájomných a obsahovo zhodných prejavov vôle strán sporu, konkrétne v časti údaju o RPMN. Súd prvej inštancie tak mal za to, že v predmetnej veci nedošlo k účinnému uzavretiu písomnej zmluvy o revolvingovom úvere vo výške 1.500 eur, ktorá by inak predstavovala spotrebiteľskú zmluvu, keďže na jednej strane by žalovaný vystupoval ako dodávateľ a na druhej strane by žalobkyňa vystupovala ako spotrebiteľ, ktorá vzhľadom na predložené listinné dôkazy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalovaný prijal návrh zmluvy

- žiadosť žalobkyni o poskytnutie revolvingového úveru, avšak s obmedzením RPMN, keď zo žalobkyňou navrhutej RPMN vo výške 70,01 % žalovaný akceptoval RPMN vo výške 67,44 %. Žalovaný tak v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka odmietol návrh žalobkyne na uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere a dal žalobkyni nový návrh zmluvy, ktorý už však žalobkyňa neakceptovala. Keďže žalovaný nepreukázal písomné prijatie nového návrhu zmluvy žalobkyňou podľa § 46 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka, s poukazom na § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. neunesol dôkazné bremeno o existencii platnej (písomnej) zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

6. Vzhľadom na uvedené, keď mal súd prvej inštancie za to, že medzi stranami sporu neexistuje peňažný záväzok zo zmluvného vzťahu, t. j. neexistuje zmluva o revolvingovom úvere, bolo potrebné žalobu v časti, v ktorej žalobkyňa žiadala o určenie, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretá medzi stranami sporu je čo do úrokov neplatná, zamietnuť. Pretože zmluva neexistuje, nie je možné určiť jej neplatnosť.

7. Keďže podľa názoru súdu prvej inštancie medzi stranami sporu neexistuje peňažný záväzok zo zmluvného vzťahu, avšak žalovaný poskytol žalobkyni sumu vo výške 1.500 eur a žalobkyňa vrátila žalovanému sumu vo výške 2.362,13 eura, žalovaný získal majetkový prospech vo výške 862,13 eura (rozdiel poskytnutej a vrátenej sumy) bez právneho dôvodu, teda sa bezdôvodne obohatil podľa § 457 Občianskeho zákonníka. Žalovanému tak v zmysle vznikla povinnosť vydať predmet bezdôvodného obohatenia žalobkyni.

8. Súd prvej inštancie na uvedenom základe uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 862,13 eura v zmysle § 497, § 499 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), písm. b), písm. d), § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, § 44 ods. 2, § 46 ods. 2, § 39, § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 457 Občianskeho zákonníka.

9. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania so svojím záväzkom vrátiť predmet bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. priznal žalobkyni okrem sumy 862,13 eura titulom bezdôvodného obohatenia aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 862,13 eura od 30.7.2017 do zaplatenia, t. j. odo dňa nasledujúceho po dni doručenia žaloby žalovanému, pričom konštatoval, že Občiansky zákonník vo všeobecnosti neupravuje lehotu splatnosti bezdôvodného obohatenia, avšak podľa § 563 Občianskeho zákonníka sa lehota plnenia viaže na výzvu veriteľa (toho, na úkor ktorého sa iná osoba obohatila). V predmetnej veci žalobkyňa nevyzvala žalovaného na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia, resp. súdu uvedené nepreukázala, preto potom súd prvej inštancie vychádzal z dátumu prevzatia žaloby žalovaným (29.9.2017, č. I. 26) a odo dňa nasledujúceho po tomto dni priznal žalobkyni úrok z omeškania. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu v časti požadovaného úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 862,13 eura od 1.6.2016 do 29.9.2017 zamietol.

10. Súd prvej inštancie záverom poznamenal, že aj keby došlo k platnému uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom revolvingovom úvere medzi stranami sporu, uvedená zmluva by bola absolútne neplatná, a to pre rozpor s dobrými mravmi. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 1.9.2004, sp. zn. 3 Cdo/137/2003 podľa ktorého za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať právny úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. V zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 14.12.2012 bola uvedená ročná úroková sadzba vo výške 70,01 %, podľa údajov Národnej banky Slovenska však bola priemerná úroková miera obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci december 2012 na úrovni 10,58 % ročne. Je tak zrejmé, že ročná úroková sadzba vo výške 70,01 % uvedená v zmluve podstatne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam podľa údajov Národnej banky Slovenska, preto je v rozpore s dobrými mravmi. Keďže takto určená výška ročnej úrokovej sadzby, ktorá je okrem iného podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere, je podľa názoru súdu prvej inštancie v rozpore s dobrými mravmi, potom by zmluva o revolvingovom úvere predstavovala absolútne neplatný právny úkon. Aj v tomto prípade potom poukázal na to, že by žalobkyňa mala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, avšak určovací žaloba - o určenie neplatnosti zmluvy o úvere by bola nadbytočná, pretože súd sa v prípade žaloby na plnenie musí prejudiciálne vysporiadať s platnosťou/neplatnosťou zmluvy, z ktorej žalobkyňa žiada o vydanie bezdôvodného obohatenia. Okrem toho žalobný nárok na plnenie v sebe konzumuje aj určovací žalobný nárok.

11. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p., keď celkový úspech žalobkyne bol 100 %. Hoci súd prvej inštancie žalobe nevyhovel v plnom rozsahu, pretože vo zvyšnej časti - v časti určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 14.12.2012 čo do úrokov, žalobu zamietol, taktiež žalobkyňa zavinila čiastočné späťvzatie žaloby, mal za to, že žalobkyňa bola napriek uvedenému v plnom rozsahu úspešná. K zamietnutiu žaloby v uvedenej časti došlo z dôvodu, že v predmetnej veci nevzhladol existenciu platnej písomnej zmluvy medzi stranami sporu, preto nebolo možné určiť neplatnosť zmluvy. Podľa pomeru úspechu v spore potom vznikol nárok na náhradu trov konania žalobkyni s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b, písm. d) a písm. h) C. s. p. a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmeniť a žalobu zamietnuť alebo celú vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Z obsahu podaného odvolania vyplýva, že žalovaný odvolaním napáda vyhovujúci výrok rozsudku a výrok o trovách konania. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) bola námietka, že podľa účelom vyjadrenia predbežného názoru sudcu je usmernenie zamerania na dôkazné návrhy a prostriedky procesnej obrany/útoku, aby sa potvrdil predbežný právny názor, prípadne aby sa ho naopak strany snažili vyvrátiť. Účelom predbežného právneho názoru je urýchlenie konania tak, aby neutrpela zásada spravodlivej ochrany pre účastníkov. Podľa článku 6 základných princípov C. s. p. strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Uviedol, že dôvody uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie sú v rozpore s tým, čo súd prvej inštancie uviedol ako predbežné právne posúdenie podľa § 181 ods. 2 C. s. p. Rozhodnutie vydané na základe iných dôvodov, ako súd oznámil v rámci svojho predbežného právneho posúdenia, predstavuje zmarenie možností sporovej strany uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Súd prvej inštancie rozhodol na základe iných dôvodov, ako stranám oznámil (čo vyplýva zo zápisnice a tiež zo zvukového záznamu o priebehu pojednávania). Takýmto postupom došlo k porušeniu rovnosti strán a práva na spravodlivé súdne konanie; poukázal pritom na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 7.12.2010, sp. zn. III. ÚS 446/2010.

13. Súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že medzi sporovými stranami nedošlo k dohode o RPMN a preto nedošlo ku vzniku úverovej zmluvy medzi stranami. Tieto závery a rozhodnutie nadväzujúce na tieto závery napáda preto, že súd prvej inštancie v prvom rade nezdôvodnil, na základe akých skutočností a z akých dôvodov mal za to, že údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN) by si účastníci zmluvy vôbec legálne mohli dohodnúť. Súd prvej inštancie bez akéhokoľvek odôvodnenia uvádza, že nedošlo k dohode o výške RPMN. Vzhľadom na špecifickosť tohto údaju, spôsob jeho určenia a kogentné pravidlá stanovené zákonom pre jeho výpočet bol názoru, že takýto formalistický prístup súdu je predčasný. Z povahy niektorých náležitostí uvedených v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že nemôžu byť predmetom konsenzu, a zákon takýto konsenzus ani nepredpokladá (čo je na prvý pohľad zrejmé pri údajoch ako adresa a označenie kontrolného orgánu, ktorý je určený zákonom, priemerná hodnota RPMN, ktorý údaj určuje Ministerstvo financií SR). Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal tým, či ide o dohodnuteľný údaj alebo nie, teda či aj RPMN nepatrí medzi údaje, ktoré nie je možné dohodnúť. Podľa názoru žalobcu išlo o základnú otázku, s ktorou sa mal súd prvej inštancie vyporiadať.

14. Zastával názor, že hodnota RPMN úveru sa medzi stranami úverovej zmluvy nikdy nedojednávajú a preto sa účastníci zmluvy na tejto náležitosti dohodnúť ani nemôžu. To, že RPMN sa dohodnúť objektívne nedá (nedá sa teda navrhnúť, akceptovať a pod.) vyplýva v prvom rade z právnej úpravy upravujúcej spôsob určenia tohto údaju. Aj súdna prax dospela k obdobnému záveru. Súčasne poukázal na znenie § 2 písmeno i), § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z. z., pričom ak má byť údaj o RPMN určený tak, že je vypočítaný na základe údajov platných v čase uzavretia zmluvy, potom to znamená, že pri jeho určení sa vychádza z údajov jestvujúcich v danom čase. Medzi tieto údaje (viď príloha č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z. z.) patrí aj dátum prvého čerpania úveru (ktorý je známy v čase uzavretia zmluvy, nie v čase kedy sa podáva žiadosť o poskytnutie úveru). Zákonná úprava určenia RPMN teda nielen svojím textom (v podobe spojenia „vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere“), ale aj spôsobom jeho určenia (viď údaje, ktoré sú rozhodujúce pre určenie RPMN) vychádza z toho, že nejde o údaj dohodnutý, ale určený presne stanoveným spôsobom.

15. V čase, kedy žalobca žiadal o úver, sa logicky RPMN nemohla určiť (pre jej určenie je rozhodujúci dátum uzavretia zmluvy, počet dní od uzavretia zmluvy do splatnosti prvej a každej nasledujúcej splátky). To znamená, že v čase podania žiadosti o úver (návrhu na uzavretie zmluvy) nemohla byť hodnota RPMN určená tak, aby bola v súlade so zákonom č. 129/210 Z. z., lebo to nebolo objektívne možné. Následne, po prijatí návrhu žalovaný musel RPMN určiť spôsobom určeným zákonom. Ak by žalovaný neurčil údaj RPMN schváleného úveru postupom podľa zákona č. 129/2010 Z. z., teda by tento údaj neurčil výpočtom podľa vzorca stanoveného zákonom v čase uzavretia zmluvy, ale by uviedol hodnotu zhodnú s „predpokladanou RPMN“ uvedenou v bode 5 každej zmluvy, potom by porušil zákon č. 129/2010 Z. z. Porušenie by práve vyplývalo z toho, že by uviedol rovnakú RPMN ako údajne „navrhol“ žalobca v oboch zmluvných vzťahoch. Pretože v takom prípade by takto určená RPMN nebola vypočítanou podľa zákona č. 129/2010 Z. z.

16. Na základe uvedených skutočností mal za to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku vzniku zmluvného vzťahu. Na podporu svojho názoru poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/839/2016, zo dňa 29.6.2016. Ak teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že nedošlo ku vzniku zmluvy z dôvodu, že zmluvné strany sa nedohodli na hodnote RPMN, potom tento záver súdu je vecne nesprávnym.

17. Ak by aj odvolací súd prijal záver súdu prvej inštancie o dohadovaní RPMN, potom jeho dôsledkom okrem iného by bolo to, že napríklad pri uzatváraní zmlúv dištančným spôsobom by nikdy nemohlo dôjsť vlastne ku vzniku zmluvy. Ak by hodnota RPMN mala byť vždy potvrdzovaná (ako predpoklad vzniku zmluvy), tak zmluva by vznikala okamihom, kedy by nastali účinky úkonu každej zo strán, s ktorými zákon spája vznik zmluvy. Tým by bolo doručenie prijatia návrhu (návrhu hodnoty RPMN). Ak by však dohoda o RPMN bola podmienkou vzniku zmluvy, potom až uvedeným okamihom by dochádzalo ku vzniku zmluvy, čo by ale znamenalo, že by sa hodnota RPMN znovu musela počítať k danému okamihu a takto vypočítaná hodnota opätovne oznámiť dlžníkovi.

18. Nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie spočíva aj v otázke záverov o výške úrokov, pretože súd prvej inštancie pri rozhodovaní vôbec nevychádzal z § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy ale svoj záver odôvodnil tým, že úverová zmluva je neplatnou pre rozpor úrokov s dobrými mravmi. Odkázal pritom na porovnanie s priemernými úrokovými sadzbami v bankách, čo ale nemá oporu v žiadnej právnej norme, pretože výška odplaty za úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej zmluvy bola upravená v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Finančným trhom sa rozumie „sústava subjektov finančného trhu, jeho nástrojov a transakcií (finančných investícií) s týmito nástrojmi a medzi týmito subjektmi. Pri tom ide o nepriame sprostredkované financovanie, ktorého rizikom je návratnosť finančných prostriedkov.“ resp. „je hmotne motivované, inštitucionálne organizované nakupovanie a predávanie peňazí.“ (Sidak, M., Ďuračínská, M. a kol. Finančné právo. 1 vydanie. Bratislava. C. H. Beck. 2012).

19. Zákonodarca v čase uzavretia zmluvy reguloval celkovú odplatu v súvislosti so spotrebiteľským úverom, nie iba jej jednu zložku - ročnú úrokovú sadzbu úveru. Logicky to vyplýva aj z tej skutočnosti, kedy pri dvoch rôznych poskytovateľoch úverov - bankových a nebankových subjektoch - síce môže byť úroková sadzba (jej výška) výrazne odlišná, avšak napríklad pri bankových poskytovateľoch celková odplata je tvorená aj správou úverového účtu, rôznymi poplatkami za vyhotovenia výpisov a pod. Zákonodarca preto výslovne stanovil, že sa bude právne regulovať celková odplata za poskytnutie finančných prostriedkov - uvedené teda nenachádza oporu v oblasti komparácie s úrokovými sadzbami bankových subjektov.

20. V zákone bolo teda výslovne určené, že pri porovnávaní sa má zobrať nielen hodnota obvyklej odplaty, ale aj spôsob a miera zabezpečenia záväzku, objem poskytnutých prostriedkov a lehota splatnosti. Žalobkyňa toto vôbec nerešpektuje, rovnako ako fakt, kedy aplikáciu ním označeného ustanovenia vylučuje práve ustanovenia podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Porovnávanie s údajmi bánk je samo o sebe nesprávne - banka si svoj „zisk“ účtovala v danom období aj za vedenie úverového účtu, spracovanie platieb a pod., čiže úrok nebol pre ňu jediný výnos za požičanie peňazí,

ale bol tam celý rad ďalších položiek, ktoré musel dlžník zo spotrebiteľského vzťahu platiť. Za podstatné prevýšenie sa pritom považuje také, ktoré je viac ako o 25-27 %. Uvedené podporuje napríklad aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 14Co/1016/2014, zo dňa 30.3.2016.

21. Namietal, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania nerešpektoval výrokovú časť rozsudku, v ktorej zastavil konanie v časti o určenie neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012. Pri rozhodovaní o trovách konania nevychádzal z rozhodnutia ako takého, pričom je procesnou zodpovednosťou sporovej strany, čo navrhuje v konaní. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvej inštancie postupoval podľa § 255 ods. 1 C. s. p. a preto, pri zohľadnení výrokov I. až III. rozsudku je rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 % nesprávne. Žalobca podľa rozsudku nemal plný úspech vo veci, preto je nesprávne, ak mu súd priznáva náhradu trov konania v plnom rozsahu.

22. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Mala za to, že účelom a zmyslom predbežného právneho posúdenia súdom nie je a nemôže byť prejednanie meritórneho rozhodnutia. Inak by dokazovanie nemalo žiaden zmysel. Uvedená situácia je neprípustná. Predbežné právne posúdenie veci je predbežné, nie konečné. Judikatúra, ktorú cituje v uvedenom bode odvolania žalovaný sa vzťahuje na situáciu opísanú v § 213 ods. 2 O. s. p. t. j. na zmenu právneho posúdenia veci v odvolacom konaní, pričom týmto ustanovením sa malo predchádzať prekvapujúcemu rozhodnutiu v odvolacom konaní, kedy v prípade zmeny právnej kvalifikácie zisteného skutkového stavu odvolacím súdom, bez predchádzajúceho vyjadrenia strán sporu (resp. účastníkov konania), sa narušuje dvojinstančnosť súdneho konania, čo predstavuje nezákonný zásah do práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 Ústavy SR. Mala za to, že k žiadnej zmene predbežnej právnej kvalifikácie zisteného skutkového stavu nedošlo. Avšak aj keby k nej došlo, nejde o protiprávny postup konajúceho súdu, ale prípustnú a dá sa povedať aj prirodzenú súčasť rozhodovacieho procesu. V opačnom prípade by kľúčovité pridržovanie sa predbežného právneho posúdenia veci bolo kontraproduktívne a v rozpore s kontradiktornosťou civilného sporového konania. Zároveň mala za to, že neexistuje právny nárok žalovaného, resp. strany sporu, na trvanie predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie od jeho oznámenia až do meritórneho rozhodnutia. Súdom aplikovaná právna kvalifikácia zisteného skutkového stavu je obligatórnou náležitosťou odôvodnenia rozsudku, pričom námietky proti nemu možno uplatniť v odvolacom konaní.

23. V prejednávanej veci sa súd prvej inštancie nijakým zásadným spôsobom neodchýlil od svojho predbežného právneho posúdenia veci oznámeného na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 3.5.2019; navyše, z odvolania žalovaného ani nevyplýva konkrétna okolnosť, v ktorej sa mal súd prvej inštancie odchýliť od svojho predbežného právneho posúdenia. Odvolanie obsahuje iba všeobecné konštatovanie, že k tomu malo dôjsť a citáciu časti odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu SR. Žalovaný tiež tvrdil, že tento rozpor má vyplývať zo zápisnice z pojednávania, ako aj zo zvukového záznamu. Na pojednávaní súd prvej inštancie konštatoval najmä to, že sa mu javí, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobkyne z dôvodu, že spotrebiteľská zmluva (úver) nebol dojednaný platne. Na tomto právnom závere sa nič nezmenilo ani v neskoršom štádiu súdneho konania a premietol sa aj do meritórneho výroku napadnutého rozsudku. Odchýlky možno vidieť v dôvodoch neplatnosti zmluvy, ktoré sú obsiahnuté ako strohé odôvodnenie výroku rozsudku krátko po jeho vyhlásení. Uvedený postup súdu prvej inštancie v ničom neodporuje C. s. p. ani inému všeobecne záväznému právnomu predpisu.

24. Poukázala na konkrétne ustanovenia C. s. p., z ktorých vyplýva jednak postup súdu prvej inštancie pri vyhlasovaní rozsudku, ako aj náležitosti odôvodnenia. Z bodu I odvolania žalovaného nevyplýva, že by vyslovene namietal nesprávne právne posúdenie veci, ktoré vyplýva napr. z nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku. Tvrdí iba, že súd prvej inštancie sa podľa jeho názoru neodrhal svojho predbežného právneho posúdenia veci oznámeného na pojednávaní. Rovnako netvrdí, že toto odchýlenie sa od predbežného právneho posúdenia malo vplyv na vecnú správnosť výroku napadnutého rozsudku. Z právnej argumentácie žalovaného obsiahnutého v bode I. odvolania vyplýva, že smeruje fakticky iba proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, čo C. s. p. nepripúšťa. Preto je tu daný dôvod na odmietnutie odvolania.

25. Nesúhlasila s argumentáciou žalovaného obsiahnutou v bode II, ktorá sa sústreďuje na zdôvodnenia objektívnej nemožnosti dohody účastníkov spotrebiteľskej zmluvy na výške RPMN. Mala za to, že v prejednávanej veci táto otázka nebola kľúčová. Žalovaný tu účelovo dezinterpretuje a doslova prekrúca zistenia súdu prvej inštancie ohľadne obsahových náležitostí napadnutej zmluvy. Prítom súdu prvej inštancie prisudzuje také argumenty, ktoré tento v odôvodnení napadnutého rozsudku nepoužil a ani neboli rozhodujúce pre meritórne rozhodnutie. Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) je pre spotrebiteľov najdôležitejší ukazovateľ ceny úveru. Náklady sú v tomto prípade suma, ktorú musí dlžník zaplatiť za požičanú sumu. RPMN teda vyjadruje celkovú úrokovú mieru úveru alebo pôžičky, lebo zohľadňuje nielen úrok, ale aj ostatné poplatky súvisiace s úverom. RPMN obsahuje okrem samotného ročného úroku aj tzv. úrok z úrokov. Tento pojem predstavuje aj ďalšie poplatky, ktoré musí klient zaplatiť, keď si chce požičať od bankovej alebo nebankovej inštitúcie. RPMN konkrétne obsahuje výšku úrokovej sadzby určenú v percentách, poplatky, ktoré sú spojené s úverom alebo pôžičkou, ktoré sú zvyčajne, jednorazové: poplatky ktoré sa platia na začiatku úverového vzťahu (poplatok za poskytnutie úveru, poplatok za sprostredkovanie, administratívny poplatok), pričom každá inštitúcia má úroveň poplatkov inú alebo pravidelné: platia sa spolu so splátkou úveru v mesačnej/štvrtročnej periodicite (poplatok za úverový účet, poistenie schopnosti splácať). Ide o poplatky, ktoré je v každom prípade potrebné pri konkrétnom úvere zaplatiť. Čiže, ak ide o úver z banky a súčasť úveru je povinnosť mať otvorený úverový účet a platiť zaň poplatok, tak sa tento poplatok do RPMN zaráta. Banky a iné finančné inštitúcie majú právo aj na poplatky alebo úroky z omeškania. Tieto sa do RPMN nezarátavajú. Nezarátavajú sa tu ani poplatky napr. za mimoriadny výpis z účtu, lebo ide o poplatky, ktoré nie sú povinné. Výšku RPMN ovplyvňuje výška poskytovaného úveru, obdobie, na ktoré sa úver poskytuje, výška nákladov (splátok a poplatkov, ktoré súvisia s poskytnutím úveru), informácia o výške splátok úveru a prípadných ďalších platieb, informácie o lehote splatnosti každej splátky a ďalšie.

26. Žalobca, ani súd prvej inštancie netvrdia, že RPMN je údaj, ktorý možno ľubovoľne určiť, resp. dohodnúť. Zo zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu uzavretia zmluvy, t. j. k 14.12.2012 vyplýva, že na strane žalobcu existovala jednak informačná povinnosť voči spotrebiteľovi (žalobkyňi) pred uzavretím zmluvy o výške RPMN a zároveň tento údaj mal byť uvedený v uzavretej zmluve. Keďže žalobkyňa zmluvu podpísala dňa 3.12.2012, tak údaj o RPMN jej mal byť oznámený najneskôr v tento deň pred jej uzavretím a mal ostať platný počas celého trvania zmluvy. Po podpise zmluvy však už v bode 6. zmluvy je uvedený odlišný údaj o výške RPMN. To spôsobuje neplatnosť uvedenej zmluvy, nakoľko je zrejmé, že o ňom žalobkyňa zo strany žalovaného, nebola informovaná pred uzavretím (podpísaním) zmluvy, ale až po jej podpise. Takýto postup žalovaného nie je v súlade so zákonom č. 129/2010 Z. z., pričom poukázala na § 4 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. a povinnosti finančného agenta, na ktoré je potom naviazaná obligatórna náležitosť spotrebiteľskej zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. Informácia o výške RPMN ku dňu podpisu spotrebiteľskej zmluvy má teda informatívny charakter. Jej uvedenie v zmluve automaticky neznamená, že si ju zmluvné strany dohodli. Ide teda o takú obligatórnu náležitosť zmluvy, na základe ktorej spotrebiteľ zistí koľko v skutočnosti zaplatí za úver, ktorý mu je poskytnutý. V prejednávanej veci došlo k tomu, že žalovaný uviedol odlišný údaj o výške RPMN pri podpise zmluvy žalobkyňou (spotrebiteľkou), t. j. k 3.12.2012 a pri schválení zmluvy žalovaným, t. j. k 14.12.2012. Žalobkyňa sa tak o konkrétnej výške RPMN dozvedela až po podpise zmluvy, čo je v rozpore s vyššie citovaným § 4 ods. 1 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. Aj táto skutočnosť spôsobuje, že napadnutá zmluva je bez úroku a bez poplatkov.

27. Považovala ďalej za potrebné poznamenať, že pri pozornejšom čítaní odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie neurobil taký záver, že neplatnosť zmluvy vzhliadol v tom, že strany sporu sa nedohodli na výške RPMN. Preto na ňom ani nemohol postaviť svoje meritórne rozhodnutie. Súd prvej inštancie konštatoval, že údaje o výške RPMN v bodoch 5. a 6. napadnutej zmluvy sa nezhodujú, čo má za následok, že v zmluve chýba jedna z jej obligatórnych náležitostí. Preto zmluvu vyhodnotil ako bezúročnú a bez poplatkov.

28. Ďalší dôvod neplatnosti zmluvy súd prvej inštancie podľa bodu 7 odôvodnenia napadnutého rozsudku videl v tom, že v čase jej podpisu žalobkyňou, v nej absentoval údaj o sadzbe úroku z omeškania, ktorý bol do bodu 6 zmluvy dopísaný až po jej podpise žalobkyňou. Tento postup žalovaného je taktiež v rozpore so zákonom č. 129/2010 Z. z. Podľa bodu 14 odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvej inštancie zistil absolútnu neplatnosť zmluvy aj pre rozpor vyššie uvedených údajov v nej uvedených. Návrh na uzavretie zmluvy a jej prijatie nie sú totožné. To má za následok, že odlišné dojednania uvedené v bode 6, ktoré boli žalovaným dodatočne dopísané po podpise zmluvy žalobkyňou,

znamenajú odmietnutie pôvodného návrhu a nový návrh žalobkyni na uzavretie zmluvy, ktorý musela žalobkyňa opäť prijať - podpísať. K tomu však nedošlo. Spotrebiteľská zmluva č. 8300054383 preto medzi stranami sporu uzavretá nebola, a teda nevznikla.

29. Súd prvej inštancie v bode 18 napadnutého rozsudku tiež konštatoval, že zmluva je absolútne neplatná aj pre rozpor s dobrými mravmi, a to z dôvodu jej úročenia vo výške 70,01 % ročne. Tento zmluvný úrok považoval za neprimeraný, pričom na účely zistenia primeranosti ho porovnal s priemernou úrokovou sadzbou podľa údajov z NBS, ktorá v čase podpisu zmluvy (14.12.2012) bola na úrovni 10,58 % ročne. Jedná sa o obvyklú výšku úveru, pričom v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k 14.12.2012, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

30. Pokiaľ aj žalovaný tvrdí, že prípustné prevýšenie odplaty je okolo 25 % až 27 %, avšak ako žalovaný dospel k tomuto údaju sa z textu odvolania nedá vyčítať, aj pri akceptácii uvedenej tolerancie výšky úroku, pri obvyklej výške úrokov okolo 11 % ročne a pripočítaní 25 %, resp. 27 %, dostaneme úrok 38 % ročne čo je stále menej ako 70,01 % ročne. Argumentácia žalovaného v uvedenom bode sa teda javí ako účelová a bezpredmetná.

31. Žalovaný tiež cituje časť odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/1016/2014 z 30.03.2016 týkajúce sa administratívneho stropu odplaty pri spotrebiteľských úveroch. Táto citácia je však vytrhnutá z kontextu, účelovo opomínajúc tú skutočnosť, že súd má moderačné právo vo vzťahu k výške „dohodnutého“ úroku, ak ho vyhodnotí ako neprimeraný. Osobitne v sporoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv, v ktorých je spotrebiteľ slabšou zmluvnou stranou. Postup súdu prvej inštancie, ktorým vyslovil, že ročná sadzba úroku (odplaty) za poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 70,01 % p.a. je v rozpore s dobrými mravmi, a teda je nezákonná, má dokonca oporu v rozhodovacej súdnej praxi, pričom poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9Co/345/2017, zo dňa 22.5.2018, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 14Co/262/2014, zo dňa 15.3.2016.

32. Žalovaný v replike k vyjadreniu žalobkyne k odvolaniu sa pridrižoval všetkých predložených podaní a odvolania a trval na tom, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu a žalobu zamietol alebo aby vrátil celú vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, pričom popieral tvrdenia žalobcu o odvolaní smerujúcom výhradne proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, nakoľko z podaného odvolania je zrejmé, že smeruje voči výrokovej časti, ktorú súd prvej inštancie prijal na základe dôvodov uvedených v odôvodnení. Ak teda žalovaný napáda závery konajúceho súdu a jeho postup, robí tak preto, lebo na ich základe predsa súd prvej inštancie dospel k svojmu rozhodnutiu. Aj z konštrukcie jednotlivých odvolacích dôvodov vyplýva, že tieto sa týkajú napríklad procesného postupu, skutkových záverov a právneho posúdenia, ktoré sa uvádzajú v odôvodnení súdneho rozhodnutia.

33. Popieral tvrdenia žalobkyne o neinformovaní o výške RPMN. Bol toho názoru že, pokiaľ ide o informáciu o predpokladoch výpočtu RPMN, s touto bola žalobkyňa oboznámená ešte v predzmluvnej fáze poskytnutia úveru prostredníctvom formulára „ŠTANDARDNÉ EURÓPSKE INFORMÁCIE O SPOTREBITEĽSKÝCH ÚVEROCH“, nie je teda pravdou, že o tejto náležitosti nemala vedomosť. V prípade informácie o možnej zmene RPMN poukázal na bod 2 Zmluvných dojednaní (ktoré tvoria rubovú stranu Zmluvy o revolvingovom úvere a ktoré v zmysle bodu 13 zmluvy tvoria zároveň jej neoddeliteľnú súčasť), kde sa výslovne uvádza: „Ročnou percentuálnou mierou nákladov je sadzba, ktorá sa aplikuje na výpočet podľa prílohy č. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom (s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za nedodržanie akýchkoľvek záväzkov ustanovených v tejto Zmluve o RÚ), výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru a doby splácania. RPMN bude Dižníkovi oznámená v oznámení podľa čl. 2 ods. 2.2 tejto Zmluvy o RÚ. Veriteľ sa zaväzuje informovať Dižníka o zmene RPMN na poskytnutie úveru podľa tejto Zmluvy o RÚ.“

34. Na základe vyššie uvedeného považoval tvrdenia žalobkyne, že si nesplnil informatívnu povinnosť pred uzatvorením zmluvy za účelovú a absolútne neopodstatnenú. Uvedená skutočnosť pritom nebola

spornou ani v konaní pred súdom prvej inštancie a ani nebola dôvodom jeho rozhodnutia (čiže pre účely odvolacieho konania je zjavne nedôvodná).

35. Popieral aj tvrdenia žalobkyne, že výška RPMN je neprimerane vysoká a v rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa sa odvolala na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach a Bratislave, avšak odkazuje len na porovnanie s priemernými úrokovými sadzbami v bankách. Porovnáva teda dva navzájom odlišné údaje. Ako uviedol už v odvolaní (opätovne poukázal na skutočnosti), že výška odplaty za úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej zmluvy bola upravená v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti a súčasne ozrejmil pojem „finančný trh“, ktorý nie je tvorený len bankovými subjektmi a zahŕňa v sebe aj nespočetné množstvo nebankových subjektov, ktorých ročná úroková sadzba a RPMN je podstatne vyššia.

36. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, preto ho v súlade s § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.6.2021 (§ 219 ods. 3 C. s. p.).

37. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v zmluve o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 nie sú totožné bod 5. (údaje o požadovanom revolvingovom úvere) a bod 6. (údaj o schválenom revolvingovom úvere) v časti určenia predpokladanej RPMN za úver a určenia RPMN za úver, keď podľa bodu 5. mala byť predpokladaná RPMN za úver vo výške 70,01 %, avšak podľa žalobcu (bod 6. zmluvy) bola RPMN vo výške 67,44 %. Žalobkyňa podpísala uvedenú zmluvu dňa 3.12.2012 po tom, ako vyplnila bod 5. zmluvy, a žalovaný ju podpísal dňa 14.12.2012 po tom, ako vyplnil bod 6. zmluvy. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo práve odlišné vyplnenie bodu 6. zmluvy žalovaným novým návrhom na uzavretie zmluvy, čo však žalobkyňa neakceptovala, preto dospel k záveru, že nedošlo ku vzniku dvojstranného právneho úkonu medzi stranami sporu, teda ku vzniku zmluvy o revolvingovom úvere.

38. Odvolací súd uvádza, že zmluvou o spotrebiteľskom úvere (§ 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z.) sa veriteľ (tu žalovaný) zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi (tu žalobkyňa) spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom; uvedená definícia zmluvy o spotrebiteľskom úvere tak určuje podstatné náležitosti tejto zmluvy, za ktorú možno nepochybne považovať aj tú, uzavretú medzi stranami sporu. Pre vznik revolvingovej zmluvy bola potom rozhodujúca dohoda o jej podstatných častiach, čo predpokladalo okrem označenia zmluvných strán i záväzok žalovaného poskytnúť žalobkyňi peňažné prostriedky v dohodnutej sume a korešpondujúci záväzok žalobcu tieto prostriedky, spolu s celkovými nákladmi spojenými s úverom, žalovanému vrátiť. Podľa názoru odvolacieho súdu boli uvedené náležitosti obsiahnuté v písomnej forme v žiadosti o poskytnutie úveru/zmluve o revolvingovom úvere, ktorá bola podpísaná oboma zmluvnými stranami, a preto táto zmluva spĺňala zákonom vyžadovanú písomnú formu (§ 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.). Možno prisvedčiť odvolacej argumentácii žalovaného, že hodnota RPMN nie je takou náležitosťou zmluvy, na ktorej by sa mali jej účastníci konsenzuálne dohodnúť, nakoľko zohľadňuje parametre poskytovaného úveru a je daná výpočtom podľa matematického vzorca stanoveného zákonom č. 129/2010 Z. z. (viď príloha č. 2 citovaného zákona). Ak sa účastníci zmluvy dojednali na sume úveru, výške, počte a splatnosti splátok úveru, úrokoch z úveru, ostatných nákladoch úveru, ako aj na celkovej čiastke, ktorú mala žalobkyňa žalovanému vrátiť, vykonal sa výpočet RPMN úveru podľa zákonom stanoveného matematického vzorca a zistenú hodnotu uviedol veriteľ do akceptácie návrhu dlžníka na uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to bez ohľadu na to, či samotný dlžník nejakú hodnotu RPMN úveru vo svojom návrhu uviedol alebo nie. Odvolací súd preto konštatuje, že zmluvné strany uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere v písomnej forme, keď žalobkyňa predložila písomný návrh (žiadosť) na uzavretie zmluvy, ktorý žalovaný akceptoval v podstatných častiach.

39. V tomto smere nemožno tiež prehliadnúť, že ani absencia písomnej formy zmluvy o spotrebiteľskom úvere by nespôsobila neplatnosť zmluvy, pretože pokiaľ z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že žalobkyňa úver poskytnutý žalovaným, skutočne čerpala, v takom prípade by sa v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. poskytnutý úver považoval za bezúročný a bez poplatkov.

40. Odvolací súd v ďalšom uvádza, že hoci súd prvej inštancie skonštatoval, že k uzatvoreniu zmluvy nedošlo, pre prípad, že by zmluva bola uzatvorená, zaoberal sa tým, či dojednaný úrok 70,01 % ročne je v súlade s dobrými mravmi, pričom dospel k záveru že zmluva je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná pretože, ročná úroková sadzba 70,01 % podstatne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam podľa údajov NBS a teda žalobkyni vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

41. Pokiaľ ide o primeranosť dohodnutej výšky zmluvných úrokov súdna prax je jednotná v tom, že za neprimeranú výšku úrokov a teda v rozpore s dobrými mravmi možno spravidla považovať takú výšku úroku, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.4.2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011). Hranica „mravnosti úroku“ je tolerovaná do výšky trojnásobku úrokovej miery pri úveroch obvykle poskytovaných bankami s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám bánk. Korektív „mravnosti a dovolenosti“ bol v čase uzatvorenia zmluvy limitovaný aj explicitne, zákonným obmedzením vyplývajúcom z § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. V danom prípade dohodnutý úrok 70,01 % ročne podstatne presahoval aj priemernú hodnotu RPMN, t. j. údaj o priemernej hodnote celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom obvykle požadovanú na finančnom trhu v obdobných prípadoch, ktorá podľa obsahu zmluvy predstavovala 46,35 %. Dohodnutý úrok je tak o 51 % vyšší ako priemerne poskytovaná odplata na finančnom trhu, pri ktorej aj samotný žalobca poukazoval na to, že prípustnosť prevýšenia priemernej odplaty je považovaná za súladnú so zákonom, ak nepresahuje 25 - 27 %. Záver súdu prvej inštancie o neprimeranosti dohodnutého úroku, je preto správny a akákoľvek polemika žalovaného v podanom odvolaní ohľadom primeranosti dohodnutého úroku, je bez právnej relevancie.

42. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalobcu týkajúcu sa tvrdenia, že súd prvej inštancie rozhodol inak ako uviedol pri predbežnom právnom posúdení veci podľa § 181 ods. 2 C. s. p., v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie, odvolací súd uvádza, že účelom § 181 ods. 2 C. s. p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Právny názor a hodnotiace úsudky súdu sú vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu súdu v zmysle § 181 ods. 2 C. s. p. Porušenie tohto ustanovenia žiadnym spôsobom nelimitovalo stranu sporu pri realizácii jeho procesných práv (napríklad v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy). So zreteľom na uvedené, ani prípadné nerešpektovanie § 181 ods. 2 C. s. p. súdom prvej inštancie nezakladá nesprávny procesný postup, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p., ani inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p. (porov. tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.12.2020, sp. zn. 2 Obdo 56/2020, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.3.2017, sp. zn. 3 Cdo/3/2016).

43. S poukazom na uvedené, neboli skutočnosti uvádzané žalovaným ďalej spôsobilé zmeniť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Keďže žalovaný v podanom odvolaní ďalej neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

44. Žalovaný napadol odvolaním aj výrok o trovách konania. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie aj v tejto napadnutej časti a dospejúc k záveru o dôvodnosti žalovaným uplatnených odvolacích námietok, rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.).

45. Podľa § 255 ods. ods. 1, ods. 2 C. s. p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

46. Podľa § 256 ods. 1 C. s. p. ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

47. Zastavenie konania z dôvodu späťvzatia žaloby má význam pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania. Ohľadom trov konania platí, že jednou zo zásad pre priznanie náhrady trov konania je zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie. Jej podstatou je to, že trovy konania nahrádza ten, kto zavinil ich vznik. Legislatívne je zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v § 256 C. s. p. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania je skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Nakoľko nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim z procesného práva, je potrebné túto otázku posudzovať z hľadiska vzťahu výsledku správania sa žalovaného k požiadavkám žalobcu t. j. z procesného hľadiska; ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by žalobca bol v konaní vo veci samej úspešný alebo nie. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca.

48. Pri posudzovaní procesného zavinenia je preto potrebné určiť predmet sporu, ktorý je vymedzený žalobou, resp. následnými dispozitívnymi úkonmi žalobcu; v danej veci sa žalobkyňa žalobou podanou na súde 8.9.2017 pôvodne domáhala proti žalovanému určenia, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretá medzi stranami sporu je neplatná (v časti) čo do dohodnutých úrokov, (v časti) úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným žalobkyňu, ďalej žiadala, aby súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej titulom bezdôvodného obohatenia sumu 862,13 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 862,23 eura od 1.6.2016 do zaplataenia; v časti určenia, že zmluva je neplatná čo do úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom žalovaným, vzala žalobkyňa žalobu späť. S poukazom na skutočnosť, že žalobkyňa zobrala žalobu späť, avšak nie v reakcii na správanie žalovaného k jej požiadavkám, je jednoznačne odôvodnený záver, že to bola žalobkyňa, kto procesne zavinil zastavenie konania v týchto častiach. Žalovaný má preto v zmysle § 256 ods. 1 C. s. p. právo na náhradu trov konania, teda všetkých preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených výdavkov, ktoré mu v súvislosti s bránením jeho práva v zastavujúcej časti konania vznikli.

49. Tým, že súd nerozhoduje o trovách konania čiastkovo ale vo vzťahu k výsledku konania ako celku, pri rozhodovaní o trovách konania ako celku sa musí prihliadať aj na to, kto procesne zavinil čiastočné zastavenie konania. Preto treba najskôr posúdiť (v režime § 256 ods. 1 C. s. p.) čiastkovú otázku, čo bolo dôvodom, že konanie muselo byť z časti zastavené a s prihliadnutím k tomuto čiastkovému záveru zhodnotiť (podľa § 255 C. s. p.) celkovú otázku, z akej časti bola tá - ktorá strana úspešná. Ak je dané procesné zavinenie žalobcu na čiastočnom zastavení konania, je treba z pohľadu § 255 C. s. p. dôvodiť, že v tomto rozsahu nemal žalobca vo veci úspech. Ak však žalobca vzal pre správanie sa žalovaného čiastočne späť žalobu, ktorá bola podaná dôvodne, treba dôvodiť, že žalobca mal v tejto časti úspech.

50. Čiastočné späťvzatie žaloby (o určenie, že zmluva je neplatná čo do úrokov z omeškania, poplatkov a iných nákladov súvisiacich s poskytnutým úverom) procesne zavinila žalobkyňa, preto je potrebné z pohľadu § 255 C. s. p. dôvodiť, že v tomto rozsahu bola žalobkyňa neúspešná. Súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňu 862,13 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 862,23 eura od 30.9.2017 do zaplataenia; v zostávajúcej časti úrokov z omeškania a určenia, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8300054383 zo dňa 14.12.2012 uzavretá medzi stranami sporu je neplatná

čo do dohodnutých úrokov, žalobu zamietol. Je teda zrejme že žalobkyňa bola v konaní úspešná iba čiastočne.

51. Na uvedenom základe odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania, zmenil tak, že žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

52. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobkyni priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mala vo veci plný úspech.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).